

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพ	จ
บทคัดย่อ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์	3
ขอบเขต	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ตอนที่ 1 การพัฒนานักบริหารระดับสูง	7
ยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)	7
ปรัชญาและแนวคิดในการพัฒนานักบริหารระดับสูง	8
การฝึกอบรม	11
ตอนที่ 2 การประเมินผลการพัฒนานักบริหารระดับสูง	15
ความหมายของการประเมินผลโครงการ	15
แนวคิดและทฤษฎีที่การประเมินผลโครงการ	15
รูปแบบและองค์ประกอบของการประเมินผลการพัฒนานักบริหาร ระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7	21
ตอนที่ 3 หลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) (ฉบับปี พ.ศ. 2560)	24
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	45
ประชากร	45
เครื่องมือที่ใช้	45
ขั้นตอนดำเนินการสร้างเครื่องมือ	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ตอนที่ 1 การประเมินผลสัมฤทธิ์การพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7	51
ตอนที่ 2 ผลการประเมินผลระดับคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7	55
ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนามีต่อ โครงการพัฒนานักบริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7	63
ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลลัพธ์การพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7	76
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุป	81
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	88
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เครื่องมือการประเมินผล	92
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เข้ารับการพัฒนา	116
ภาคผนวก ค รายชื่อคณะผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ	122
ภาคผนวก ง คำสั่งคณะกรรมการประเมินผล	124
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	128
คณะผู้จัดทำ	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงวัตถุประสงค์ สำคัญ และวิธีการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7	29
3.1 รายละเอียดองค์ประกอบการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและ ประเมินผลโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7	47
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้เข้ารับการพัฒนา จำแนกตามสังกัด	51
4.2 ผลสัมฤทธิ์การพัฒนาของผู้เข้ารับการพัฒนา	52
4.3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานผู้เข้ารับการพัฒนา	63
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีต่อ โครงการพัฒนานักบริหารระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ	64
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาที่มี ต่อโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ: ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ	65
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาที่มี ต่อโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ: ผู้บริหารโครงการ/เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	66
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีต่อ โครงการพัฒนานักบริหารระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ: สิ่งอำนวยความสะดวก	67
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีต่อ โครงการพัฒนานักบริหารระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ: คุณภาพของการให้บริการ	68
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีต่อ โครงการพัฒนานักบริหารระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ: หลักสูตรและกระบวนการ	69
4.10 จำนวนความถี่และร้อยละของความไม่พึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีต่อ โครงการพัฒนานักบริหารระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ	70
4.11 จำนวนความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะต่อโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.12	จำนวนความถี่และร้อยละของความคาดหวังต่อการให้บริการของ ผู้เข้ารับการพัฒนาคู่ต่อโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ	74
4.13	จำนวนความถี่และร้อยละของความเหมาะสมของโครงการพัฒนา นักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ	76

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	แผนภูมิคุณลักษณะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ผ่านการพัฒนา
2.2	กรอบหลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (Core Curriculum) (นบส.ศธ.) (ฉบับปี พ.ศ. 2560)
2.3	กรอบแนวคิดในการติดตามและประเมินผลการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7
4.1	ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนามีต่อโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ รุ่นที่ 7

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินผลการดำเนินโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7 นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การพัฒนานักบริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7 เพื่อประเมินผลระดับคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนา เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนา และเพื่อประเมินผลลัพธ์การพัฒนาโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Evaluation Research) เก็บรวบรวมทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ดำเนินการประเมินผล 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การประเมินผลสัมฤทธิ์การพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7 ส่วนที่ 2 ผลการประเมินผลระดับคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7 ส่วนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนามีต่อโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7 และส่วนที่ 4 ผลการประเมินผลลัพธ์การพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7 ประชากร ได้แก่ ผู้เข้ารับการพัฒนาพัฒนาผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7 จำนวน 61 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมิน แบบสนทนากลุ่ม และเอกสารการลงเวลา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์การพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7 มีผู้สำเร็จและผ่านการพัฒนา จำนวน 60 คน และไม่ผ่านการพัฒนา จำนวน 1 คน รายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ระยะเวลาการพัฒนา โดยรวมมีระยะเวลาพัฒนาโดยเฉลี่ยร้อยละ 94.49

องค์ประกอบที่ 2 ผลงานการศึกษารายงานทางวิชาการ 4 รายการ พบว่า รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study: IS) ผู้เข้ารับการพัฒนาได้คะแนนโดยเฉลี่ย 4.10 รายงานการศึกษากลุ่ม (Group Project: GP) ผู้เข้ารับการพัฒนาได้คะแนนโดยเฉลี่ย 4.05 รายงานการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้เข้ารับการพัฒนาได้คะแนนโดยเฉลี่ย 4.43 รายงานผลการพัฒนาตนเองตาม IDP (Individual Development Plan) ผู้เข้ารับการพัฒนาผ่านทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100

องค์ประกอบที่ 3 ความประพฤติการปฏิบัติตน ผู้เข้ารับการพัฒนาได้คะแนนโดยเฉลี่ย 4.64

องค์ประกอบที่ 4 ผ่านการพิจารณาและได้รับอนุมัติให้สำเร็จการพัฒนาจากคณะกรรมการอำนวยการ จำนวน 60 คน และไม่ผ่านการประเมิน จำนวน 1 คน เนื่องจาก รายงานผลงานการศึกษาส่วนบุคคล (IS) ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ตามมาตรฐานของหลักสูตร จึงมีผู้สำเร็จการพัฒนาตามหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 98.36

2. ผลการประเมินระดับคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนา นักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศร.) รุ่นที่ 7 พบว่า

กระบวนการพัฒนามีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมากถึงดีมากที่สุด โดยผู้เข้ารับการพัฒนายเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในการพัฒนาผู้บริหาร สามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ได้ อย่างดีเยี่ยม ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทำให้เรียนรู้ร่วมกันมากขึ้น เกิดเครือข่ายการทำงาน ในอนาคต วิทยากรมีความรู้และประสบการณ์สูง วิทยากรประจำหลักสูตรและผู้บริหารโครงการดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ทำให้เกิดเครือข่ายใน การขับเคลื่อนการศึกษานับเป็นความภาคภูมิใจของผู้เข้ารับการพัฒนายที่ได้มีโอกาสเข้ามาอบรมใน หลักสูตรที่ดีเยี่ยม แต่มีข้อเสนอแนะ คือควรจัดให้มีห้องที่มีอุปกรณ์พร้อมเสมือนห้องสำนักงานเพื่อให้ ผู้เข้ารับการพัฒนายได้ใช้ทำกิจกรรมอย่างอิสระและทำงานร่วมกัน การจัดกิจกรรมลูกเสือควร พิจารณาความพร้อมของสถานที่ให้สามารถรองรับฐานการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ควรจัดที่นั่งใน ห้องพัฒนายให้ได้รับความสะดวกสบายและหมุนเวียนกันเพื่อสร้างความรู้จัก ควรเพิ่มเนื้อหา สารระ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในหลักสูตร ควรลดตารางการพัฒนาในภาคค่ำ เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่ม ได้มีเวลาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น วิทยากรในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก แต่ควรลดจำนวนอดีตข้าราชการให้น้อยลง และเพิ่มจำนวนผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการมาเป็น วิทยากรให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน การเรียนรู้จาก IDP (Individual Development Plan) ควรเริ่มกระบวนการ IDP ตั้งแต่เริ่มต้นของหลักสูตร ในการพัฒนา ช่วงที่ 1 ที่เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบุรี การศึกษาดูงาน ควรเน้นการศึกษาดูงานของ หน่วยงานการศึกษา ในระดับพื้นฐาน ควรไปศึกษาดูงานในหน่วยงานที่มีความสำเร็จและหน่วยงานที่มี ปัญหา การไปศึกษาดูงานแต่ละครั้งไม่ควรไปในสถานที่หลายแห่งเกินไป ในระหว่างการศึกษาดูงาน ควรให้เวลาในการเยี่ยมชมพื้นที่จริงให้มากกว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในห้องนำเสนอ หากมี การศึกษาดูงานในต่างประเทศควรมีล่ามแปลภาษาของท้องถิ่นได้ กรณีต้องมีการถกแถลงร่วมกัน หลังการศึกษาดูงานควรกำหนดหัวข้อหรือประเด็นก่อนล่วงหน้า ประเด็นความคิดเห็นต่อวิทยากร ที่ปรึกษา IS, GP และ IDP ในการให้คำปรึกษา เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถดี แต่วิทยากรควรมี การประชุม เพื่อกำหนดกรอบ ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ที่เป็นกรณีศึกษา เมื่อมีการนำเสนอแล้วควรเป็น การพัฒนาต่อยอดจากการเรียนรู้ที่ผ่านมา ไม่ควรให้กลับไปปรับปรุงแก้ไข ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ใหม่อีก รอบหรือหลาย ๆ รอบ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนายที่มีต่อโครงการพัฒนาย นักบริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศร.) รุ่นที่ 7

ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนายที่มีต่อโครงการพัฒนายนักบริหาร ระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการในภาพรวมมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\mu = 4.58$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก-มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) ระหว่าง 4.35-4.74 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ความพึงพอใจต่อผู้บริหารโครงการ/เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ($\mu = 4.74$) รองลงมาได้แก่ ความพึงพอใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ ($\mu = 4.62$) รองลงมาได้แก่ความพึงพอใจต่อหลักสูตรและกระบวนการพัฒนา ($\mu = 4.61$) รองลงมาคือความพึง

พอใจต่อคุณภาพของการให้บริการ ($\mu = 4.44$) และสุดท้ายความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก ($\mu = 4.35$)

ประเด็นความไม่พึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ จากผู้เข้ารับการพัฒนา 61 คน มีประเด็นความไม่พึงพอใจ 17 ประเด็น ในด้านต่าง ๆ ได้แก่

ด้านกระบวนการ / ขั้นตอนการให้บริการ ได้แก่ ความชัดเจนและวิธีการสื่อสาร

ด้านผู้บริหารโครงการ/เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ได้แก่ การส่งผ้าซักรีดผิดห้อง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ Wi-Fi ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในสถาบัน สัญญาณอินเทอร์เน็ตช้าเข้าใช้งานยาก ไม่มีที่จอดรถในร่ม เก้าอี้ขยับยาก หนัก เครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนน้อยเกินไป ไม่เพียงพอต่อผู้รับบริการ อุปกรณ์ในห้องพัก เช่น เครื่องนอน ฝักบัว สบู่ ผ้าเช็ดตัว และน้ำฝักบัวไหลน้อย

ด้านคุณภาพของการให้บริการ ได้แก่ อาหาร และอาหารว่างบางมื้อไม่เหมาะสม

ด้านหลักสูตรและกระบวนการพัฒนา ได้แก่ งานที่ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการมีหลากหลาย มากเกินไป หัวข้อซ้ำซ้อนกันหลายหัวข้อ และการ Reflection มักจะเป็นเรื่องเดิมๆ

4. ผลการประเมินผลลัพธ์การพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7

การประเมินผลลัพธ์การพัฒนา โดยดูจากความเหมาะสมของความรู้ และประสบการณ์ จากหลักสูตร และการนำไปใช้ตามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการพัฒนาพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$) ส่วนที่เป็นความรู้และประสบการณ์จากหลักสูตร ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$) และส่วนการนำไปปฏิบัติในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\mu = 4.45$)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการประเมินผลการดำเนินโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านหลักสูตรการพัฒนา ให้พิจารณาถึงสมรรถนะของผู้บริหารระดับสูงที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคตของการทำงาน ได้แก่ การเพิ่มองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยี ภาษาอังกฤษ ควรเป็นหลักสูตรที่นำปัญหาของการทำงานผู้เข้ารับการพัฒนามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แล้วหารือข้อสรุปหรือแนวทางแก้ไข จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงๆ ควรลดตารางการพัฒนาในภาคค่ำ เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มได้มีเวลาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น ควรจัดให้มีเวลาสำหรับกิจกรรมการออกกำลังกายในช่วงเย็น นันทนาการ เล่นกีฬา ดนตรี

1.2 ด้านวิทยาการควรลดจำนวนวิทยาการที่เกยย่นอายุไปแล้วและควรเพิ่มวิทยาการที่มีความเชี่ยวชาญสามารถนำความรู้ไปใช้ในโลกอนาคต เพิ่มวิทยาการภาคเอกชนมาบรรยายมากขึ้น

1.3 กระบวนการพัฒนาควรลดการบรรยายในห้องเรียนแต่เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ควรเน้นการลงมือปฏิบัติการมากกว่าการฟังบรรยาย

1.4 การศึกษาดูงาน ควรให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีส่วนร่วมในการวางแผน ควรไปศึกษาดูงานในหน่วยงานที่มีความสำเร็จและหน่วยงานที่มีปัญหาด้วย การไปศึกษาดูงานแต่ละครั้งไม่ควรไปในสถานที่หลายแห่งเกินไป ในระหว่างการศึกษาดูงานควรให้เวลาในการเยี่ยมชมพื้นที่จริงให้มากกว่าการเรียนรู้ภายในห้องนำเสนอ

1.5 การบริหารโครงการ

1.5.1 ควรจัดที่นั่งผู้เข้ารับการพัฒนาให้สลับเปลี่ยนหมุนเวียนรู้จักกัน สม่่าเสมอเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ต่างกลุ่ม และควรให้ความสำคัญต่อสุขภาพในการจัดเก้าอี้ให้ผู้เข้ารับการพัฒนาทุกคน

1.5.2 ควรจัดห้องธุรการที่มีวัสดุอุปกรณ์พร้อมใช้สำหรับผู้เข้ารับการพัฒนา โดยเฉพาะในการทำกิจกรรมอย่างอิสระและการทำงานร่วมกัน

1.5.3 ควรดูแลอุปกรณ์ในห้องพักและส่วนสาธารณูปโภคในภาพรวมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน สะอาด สะดวก

1.5.4 ควรปรับปรุงสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพ สะดวกต่อการใช้งาน ครอบคลุมทุกพื้นที่

1.5.5 ควรมีมาตรฐานการลงลายมือชื่อของผู้รับการพัฒนาในการเข้าร่วมการพัฒนาควรเป็นมาตรฐานเดียวกัน กรณีลงลายมือชื่อแล้วไม่อยู่ร่วมการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 ควรมีการวิจัยการติดตามและประเมินผลผู้ผ่านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลังจากพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการไปแล้วทุกรุ่น

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ